Vlaams Parlement

stuk **1572** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 27 april 2012 (2011-2012)

Opvolgingsbespreking over het verslag van het Rekenhof over gelijke kansen in het gewoon basis- en secundair onderwijs

Gedachtewisseling

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door de heer Jos De Meyer

verzendcode: OND

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:
de heer Jos De Meyer, de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
de heer Wim Van Dijck, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
de dames Vera Celis, Goedele Vermeiren;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:
de heren Paul Delva, Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, mevrouw Katleen Martens;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine;
de heren Willy Segers, Kris Van Dijck;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Stukken in het dossier
37-M (2007-2008) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof
– Nr. 2: Verslag

INHOUD

1. Toelichting van de procedure door de voorzitter 4
2. Toelichting van de stand van zaken van de opvolging van de aanbevelingen van het Rekenhof door de minister 4
3. Reactie van het Rekenhof 6
4. Vragen en antwoorden van de leden 8
4.1. Tussenkomst van de heer Jos De Meyer 8
4.2. Tussenkomst van mevrouw Gerda Van Steenberge 8
4.3. Tussenkomst van mevrouw Kathleen Helsen 10
4.4. Tussenkomst van mevrouw Fatma Pehlivan 10
4.5. Tussenkomst van mevrouw Vera Celis 10
4.6. Tussenkomst van de heer Boudewijn Bouckaert 10
5. Antwoorden van het Rekenhof 11
6. Antwoorden van de minister 11
7. Replieken 13
Gebruikte afkortingen 15
Bijlage: Brief opvolgbespreking verslag Rekenhof over GOK 17

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen hield op 29 maart 2012 een opvolgingsbespreking van het verslag van het Rekenhof over gelijke kansen in het gewoon basis- en secundair onderwijs (*Parl. St.* Vl. Parl. 2007-08, nr. 37-M/1). Een eerste bespreking had plaats op 23 oktober en 18 november 2008. Voor het verslag zie: *Parl. St.* Vl. Parl. 2007-08, nr. 37-M/2.

1. Toelichting van de procedure door de voorzitter

De *voorzitter* schetst de procedure die wordt gevolgd bij een opvolgingsbespreking van een verslag van het Rekenhof. Deze procedure werd vastgelegd in een protocol in verband met de samenwerking tussen het Vlaams Parlement en het Rekenhof dat op 20 maart 2012 door de voorzitters van het Vlaams Parlement en het Rekenhof werd ondertekend. In het kader van de opvolging van de aanbevelingen van het Rekenhof werd een procedure afgesproken voor zogenaamde opvolgingsbesprekingen van verslagen van het Rekenhof die al eerder werden besproken in de commissie.

De procedure gaat als volgt. Elk jaar in de maand december bezorgt het Rekenhof een lijst met audits die volgens het Rekenhof in aanmerking komen voor een opvolgingsbespreking. Als de betrokken commissie een dergelijke opvolgingbespreking wenst te houden, vraagt ze aan de minister om een tekst op te maken waarin de uitvoering van de desbetreffende aanbevelingen van het Rekenhof wordt toegelicht. Dat antwoord van de minister wordt aan het Rekenhof (en de commissieleden) bezorgd.

Het Rekenhof gaat na of het antwoord van de minister volledig en accuraat is en in hoeverre de aanbevelingen werden uitgevoerd en opgevolgd. Het Rekenhof toetst dan zijn commentaar af met de minister in een mondelinge tegensprekelijke procedure. Tijdens de commissievergadering geeft de minister eerst een stand van zaken. Vervolgens geeft het Rekenhof hierop zijn commentaar waarna er een parlementair debat is. Als uit de opvolgingsbespreking blijkt dat onvoldoende vooruitgang werd geboekt, kan de commissie een tweede opvolgingsbespreking in het vooruitzicht stellen.

2. Toelichting van de stand van zaken van de opvolging van de aanbevelingen van het Rekenhof door de minister

Minister *Pascal Smet* bespreekt de opvolging van de diverse aanbevelingen van het Rekenhof.

De eerste aanbeveling, de integratie van het aparte GOK-urenpakket in een nieuwe financieringsregeling, wordt duidelijk opgevolgd. Binnenkort wordt er in het Vlaams Parlement een ontwerp van decreet ingediend waardoor voor het basisonderwijs vanaf 1 september 2012 een geïntegreerd omkaderingssysteem zal gelden. Dat systeem zal rekening houden met een aantal kenmerken van de sociaal-economische status (SES-kenmerken). Het opleidingsniveau van de moeder is goed voor 45 percent van het totaal, de thuistaal voor 35 percent en de schooltoelage voor 20 percent. Die gewichten zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek over de indicatoren voor onderwijskansarmoede. Dat zijn de grootste voorspellers van schoolse moeilijkheden. Met de buurt werd geen rekening gehouden omdat daarover nog wetenschappelijke betwisting is. Het is de bedoeling om bij de hervorming van het secundair onderwijs een gelijkaardige integratie door te voeren.

De tweede en de derde aanbeveling impliceren een mogelijke verplichting van een GOK-beleid en de uitwerking van een kader om de resultaten van het GOK-beleid vast te stellen, zowel op Vlaams niveau als op het niveau van de scholen. In dat verband merkt de minister op dat het gelijkekansenbeleid binnen de nieuwe omkadering een verplicht onderdeel wordt van het schoolwerkplan, dat ook aan bod komt in de reguliere doorlichting door de inspectie. De risicoanalyse door de inspectie zal onder meer de leerlingenkenmerken van een school in rekening brengen. De periodieke peilingen toetsen of de eindtermen

en de ontwikkelingsdoelen bereikt werden op het einde van het onderwijsniveau. Daarvoor baseert men zich op grootschalige representatieve steekproeven. In de analyses wordt rekening gehouden met de achtergrondkenmerken van de leerlingen. Er zullen feedbackrapporten zijn op schoolniveau en op macroniveau. Er wordt gewerkt aan een nieuw kenniscentrum binnen Onderwijs. Zo zullen heel wat data beter ontsloten worden en zullen de resultaten van de scholen in de toekomst beter meetbaar worden. Via een 'web based' applicatie zullen de scholen de gegevens uit de databanken kunnen opvragen. De minister is bereid om na te gaan wat men op dat vlak nog meer kan doen.

De vierde aanbeveling is dat er voor het nieuwe financieringssysteem betrouwbare en verifieerbare indicatoren moeten worden gekozen. De informatie over de schooltoelage is afkomstig uit administratieve databanken. Men werkt trouwens aan de automatische toekenning van de schooltoelage. De informatie over het diploma van de moeder zal mettertijd geleverd worden door de nieuwe leer- en ervaringsbewijzendatabank (LED-databank). De informatie over de thuistaal is gebaseerd op een verklaring op eer. Het is niet evident om daarvoor een alternatief te vinden. De werkwijze die in Brussel gehanteerd wordt in het kader van de voorrangsregel voor Nederlandstaligen kan misschien inspirerend werken. Daar werd de verklaring op eer over de thuistaal vervangen door een bewijs dat men voldoende kennis heeft van het Nederlands. Bij het Huis van het Nederlands kan men daarvan een attest behalen. Als men een Nederlandstalig diploma heeft, geldt het onweerlegbare vermoeden dat men Nederlands spreekt met het kind, wat in de praktijk niet altijd het geval is.

De vijfde aanbeveling is dat er een brede aanpak moet zijn. Onderwijs kan niet alle problemen van ongelijke onderwijskansen oplossen. Daarom werden er samenwerkingsverbanden opgezet met diverse beleidsdomeinen. Er is een gestructureerd overleg tussen hemzelf en de minister van Welzijn. Er is ook samenwerking met de minister van Werk en Sociale Economie. Met Kind en Gezin werden er afspraken gemaakt rond het stimuleren van deelname aan het kleuteronderwijs. Het resultaat daarvan is dat 98,7 percent van de kinderen in Vlaanderen, en 98,3 percent in Gent, ingeschreven is in een kleuterschool. Er is ook een voldoende aanwezigheid van de kleuters, namelijk 97 percent in Vlaanderen en 95 percent in Gent. Voor de kleine groep ouders die nog niet bereikt worden, zou er in Gent een systeem van individuele verplichte gezinsondersteuning worden, uitgewerkt. De acties rond ouderparticipatie werden opgenomen in de beheersovereenkomst met de ouderkoepelverenigingen. Inzake jongerenwelzijn zijn er de time-outbegeleidingen. Er werden afspraken gemaakt over de rechten van minderjarigen binnen de vrijwillige en de gedwongen hulpverlening. Er is een actieplan rond spijbelen en ander grensoverschrijdend gedrag. Er zijn student tutoring projecten. Er wordt gewerkt aan het concept van de brede school. Tijdens deze regeerperiode zal hopelijk ook een lokaal flankerend beleid worden gerealiseerd. Daarbij dient de lokale overheid een belangrijke rol te spelen.

Aanbeveling zes van het Rekenhof is dat het zorgbeleid afzonderlijk moet worden geëvalueerd. In dat verband merkt de minister op dat er een onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OPBWO-onderzoek) is over de implementatie van het zorgbeleid in de Vlaamse basis- en secundaire scholen. De resultaten van dit onderzoek worden tegen de zomer 2012 verwacht.

Aanbeveling zeven is dat de administratie haar decretaal opgelegde opdracht om driejaarlijks de doelmatigheid te meten op macroniveau ook werkelijk dient uit te voeren. De minister geeft toe dat dit in de praktijk niet gebeurt. Om een hard bewijs te vinden voor de effectiviteit van het geïntegreerde ondersteuningsbeleid volstaat het immers niet om de evoluties sinds 2002 te documenteren. Men moet ook een causaal verband kunnen aantonen met de GOK-maatregelen. Daarvoor beschikt de administratie op dit ogenblik niet over de nodige middelen en het nodige personeel. Er is wel ander onderzoek dat gedeeltelijk tegemoetkomt aan die aanbeveling. De studie van de heer Erwin Ooghe van de KU Leuven toont aan dat de GOK-financiering een positieve impact heeft op de leer-

resultaten voor spelling, lezen en wiskunde. Er is ook het SiBO-project (Schoolloopbanen in het Basisonderwijs), een longitudinaal onderzoek van het Steunpunt Studie- en schoolloopbaan (SSL). Binnen het nieuwe omkaderingssysteem van het basisonderwijs wordt er overgestapt op een geïntegreerde rapportering waarbij de inspectie naar de scholen zal kijken op basis van een risicoanalyse.

Dat zal meer informatie opleveren. Het Vlaamse systeem van omkadering op basis van de leerlingenkenmerken wordt gezien als een voorbeeld voor de rest van de wereld. Jammer genoeg is de kloof tussen sterke en zwakke leerlingen bij ons ook veel groter dan elders. Dat heeft allicht te maken met de manier waarop de middelen worden ingezet.

Aanbeveling acht is dat de gegevens over de GOK-indicatoren worden opgenomen in de statistische jaarboeken. De minister is van plan om daar werk van te maken.

De aanbevelingen negen, tien en elf zijn op dit ogenblik al achterhaald. In de nieuwe omkadering vervalt de drempel van zes lestijden. Elke leerling zal extra middelen genereren. De fout in Brussel werd al rechtgezet vanaf de derde GOK-cyclus die van start ging in 2008. Vanaf nu zal de actualisatie van de opgevraagde gegevens jaarlijks gebeuren en niet langer driejaarlijks.

Het is de eerste keer in de geschiedenis van het Vlaams Parlement dat er een opvolgingsvergadering is rond de aanbevelingen van het Rekenhof. De minister gaat ervan uit dat hij de meeste aanbevelingen van het Rekenhof afdoende heeft opgevolgd.

3. Reactie van het Rekenhof

De heer *Adri De Brabandere*, eerste-auditeur-revisor bij het Rekenhof, heeft op 9 februari 2012 een gesprek gehad met de administratie over de implementatie van de aanbevelingen. Op 29 februari 2012 heeft hij de reactie van de minister op de aanbevelingen van het Rekenhof ontvangen. Op 9 maart werd de reactie van het Rekenhof op het antwoord van de minister afgetoetst in een overleg met het kabinet en de administratie.

In het algemeen gaat de minister in zijn antwoord uitvoerig in op de aanbevelingen. De feitelijke gegevens in het antwoord zijn correct weergegeven. De voornemens en de nieuwe regelgeving die in voorbereiding is, zijn moeilijker te beoordelen, want niet alle teksten zijn al definitief.

Inzake de eerste aanbeveling merkt hij op dat het Rekenhof in zijn verslag van 2008 (*Parl. St.* Vl. Parl. 2007-08, nr. 37-M/1) de problematiek van gelijke onderwijskansen heeft beschreven als complex en hardnekkig. De overheid moet die problematiek zorgvuldig aanpakken, op basis van een langetermijnvisie. Ze moet weten wat de situatie inzake gelijke onderwijskansen is en wat ze wil bereiken. In de memorie van toelichting bij het decreet van 28 juni 2002 betreffende de gelijke onderwijskansen werden twee doelstellingen naar voren geschoven voor het geïntegreerd ondersteuningsaanbod: een betere doorstroming van leerlingen en een grotere gekwalificeerde uitstroom. Onderzoek had uitgewezen dat de socio-economische achtergrond van de leerlingen hierop een invloed had. Het GOK-beleid wilde hieraan werken. Verschillende aanbevelingen uit het verslag van het Rekenhof werden geschreven met deze doelstellingen voor ogen. Het Rekenhof kwam in 2008 ook tot de conclusie dat een afzonderlijke effectmeting van het GOK-urenpakket in de praktijk niet mogelijk is. Het GOK-beleid van de scholen is immers terecht ingebed in het geheel van zorg- en onderwijsactiviteiten. Daarom werden de leerlingenkenmerken nu opgenomen in de nieuwe omkaderingsregeling voor het basisonderwijs. Voor de integratie van de GOK-financiering in de omkaderingsregeling van het secundair onderwijs, is het wachten op de hervorming van het secundair onderwijs.

Het Rekenhof stelde ook dat de mate van concentratie van de middelen naar scholen met meer onderwijskansarme leerlingen onderbouwd diende te worden. De keuze van

de leerlingenkenmerken werd goed onderbouwd in de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet dat de nieuwe berekeningswijze van de werkingsbudgetten in het basis- en secundair onderwijs heeft ingevoerd. Het Rekenhof vraagt echter ook een onderbouwing van het gewicht van elk leerlingenkenmerk. Daar gaat de minister in zijn antwoord nauwelijks op in. De mogelijkheden voor een dergelijke onderbouwing zijn misschien beperkt. Binnen de nieuwe omkaderingsregeling zou dit gecompenseerd worden door een goede opvolging die eventueel tot bijsturingen kan leiden.

De tweede aanbeveling luidt dat de scholen binnen het nieuwe financieringssysteem een geëxpliciteerd GOK-beleid zouden moeten blijven voeren. Zo niet dreigen de geleverde inspanningen verloren te gaan. De minister antwoordde dat het GOK-beleid zal moeten worden opgenomen in het schoolwerkplan van de scholen in het basisonderwijs. Voortaan zullen alle scholen van het basisonderwijs dus een GOK-beleid moeten voeren. De inspectie zou de bevoegdheid krijgen om het proces en de output van het GOK-beleid te beoordelen. Het is echter niet duidelijk of de scholen van het secundair onderwijs ook verplicht zullen worden om een GOK-beleid te voeren.

De derde aanbeveling is dat er een kader zou worden uitgewerkt om de resultaten van het GOK-beleid vast te stellen op het Vlaamse niveau en op het niveau van de scholen. Daarvoor verwijst de minister naar de peilingtoetsen, die de resultaten van de leerlingen, ook van de GOK-leerlingen, vaststellen. Deze toetsen bestonden echter al ten tijde van het Rekenhofverslag. Overigens heeft de overheid intussen ook paralleltoetsen ingevoerd. Er neemt echter een beperkt aantal scholen deel aan de peiling- en parallelproeven en ze betreffen slechts een beperkt aantal onderwerpen. Het zicht op de resultaten van de GOK-leerlingen is dus beperkt. De overheid zou nochtans moeten weten hoe de situatie is, of ze vorderingen maakt inzake gelijke onderwijskansen en waar ze naar toe wil. Ook op schoolniveau ontbreekt het nog aan de nodige instrumenten en aan een kader om te weten of de school voldoende leerwinst boekt, ook bij haar GOK-leerlingen. Het beleid gaat in de goede richting. In de toekomst moet duidelijk worden of de verhoging van het aantal lestijden ten gevolge van de leerlingenkenmerken samengaat met betere resultaten. Een causaal verband kan inderdaad niet altijd worden aangetoond.

De vierde aanbeveling luidt dat er betrouwbare en verifieerbare indicatoren moeten worden gekozen voor de leerlingenkenmerken. Het werken met verklaringen op eer moet desgevallend worden aangevuld met verifieerbare informatie. Voor de omkadering in het gewoon basisonderwijs zou de overheid gebruikmaken van drie indicatoren: de thuistaal, het opleidingsniveau van de moeder en het ontvangen van een schooltoelage. Voor de eerste twee kenmerken wordt op dit ogenblik nog gebruikgemaakt van verklaringen op eer. Voor het derde kenmerk zou men zich baseren op administratieve databanken. Voor het opleidingsniveau van de moeder zou men in de toekomst meer kunnen steunen op de LED-databank.

De vijfde aanbeveling is dat de overheid de samenwerking tussen de verschillende beleidsdomeinen moet stimuleren en acties moet ondernemen naar de ouders. In zijn antwoord somt de minister op beide vlakken een aantal acties op. Niettemin voelen de scholen zich soms machteloos tegenover de socio-economische achtergrond van de leerlingen. Het volstaat niet dat ongelijke onderwijskansen alleen in het onderwijs worden aangepakt. Er moet blijvend worden ingezet op samenwerking met andere beleidsdomeinen, onder meer Welzijn en Armoedebestrijding. Ook het gemeentelijke niveau heeft op dat vlak een grote verantwoordelijkheid.

De zesde aanbeveling is dat het afzonderlijke zorgbeleid zou worden geëvalueerd. In dat verband verwijst de minister naar een lopend OBPWO-onderzoek waarvan de resultaten in het voorjaar 2012 beschikbaar zullen zijn.

De zevende aanbeveling is dat de administratie haar decretale doelmatigheidsmeting ook werkelijk zou uitvoeren. In zijn antwoord schreef de minister dat de administratie daarvoor niet de nodige expertise heeft. De effectmeting wordt ook bemoeilijkt door het feit dat beleidsmaatregelen in Onderwijs moeilijk af te zonderen zijn. Dat zijn wellicht terechte overwegingen, maar ze staan op gespannen voet met de decretale bepaling over de driejaarlijkse evaluaties door het onderwijsdepartement. De minister lijst wel een aantal onderzoeken op die relevante resultaten over het GOK-beleid kunnen bevatten. Er worden dus zeker inspanningen gedaan om de doelmatigheid van het GOK-beleid te onderzoeken, maar de resultaten ervan zijn partieel. Er is dus nood aan meer globale vaststellingen.

Het Rekenhof beveelt ook aan dat de statistische jaarboeken gegevens zouden bevatten over de GOK-indicatoren. De minister antwoordt dat GOK-gegevens op schoolniveau sinds 2011 kunnen worden geraadpleegd op onderwijswebsites. In 2012 zal de overheid beslissen of ze de GOK-gegevens zal opnemen in het statistisch jaarboek. Dat zou inderdaad meer duidelijkheid kunnen brengen rond de progressie inzake gelijke onderwijskansen. Zo worden bijvoorbeeld nu in het statistisch jaarboek de schoolse vorderingen in kaart gebracht, waarbij wel een onderscheid wordt gemaakt tussen Belgische nationaliteit van de leerling en vreemde nationaliteit, maar nog geen onderscheid volgens GOK-gegevens of leerlingenkenmerken die gehanteerd worden in de nieuwe financieringsregeling.De drie laatste aanbevelingen zijn eigenlijk ondertussen zonder voorwerp.

Uit het uitvoerige antwoord van de minister blijkt dat er in grote mate rekening werd gehouden met de aanbevelingen van het Rekenhof. Men dient echter nog extra aandacht te besteden aan de kernvraag in de aanbevelingen, namelijk hoe de overheid vaststelt dat haar beleid inzake gelijke onderwijskansen effectief is en dat de toestand inzake gelijke onderwijskansen verbetert, zowel op schoolniveau als op Vlaams niveau.

4. Vragen en antwoorden van de leden

4.1. Tussenkomst van de heer Jos De Meyer

De heer *Jos De Meyer* stelt vast dat er bij de GOK-indicatoren sprake is van de trekkende bevolking, en meer specifiek van de Roma. Op dat vlak is er bezorgdheid rond de controle. In de rondzendbrief wordt onder meer de attestering vanuit het vaderland als criterium gehanteerd. Dat getuigt van weinig realiteitszin. Bovendien is het begrip trekkende bevolking ook niet goed gedefinieerd. Veel Roma blijven immers maanden of jaren op dezelfde plaats. In veel gemeenten kan een vzw die erkend is door de Vlaamse Gemeenschap verklaren of een bepaalde persoon al of niet tot deze bevolkingsgroep behoort. Er zijn echter vragen bij de betrouwbaarheid van deze verklaring. In Antwerpen is een verklaring van de ouders voldoende, maar soms zouden ouders om de een of andere administratieve reden verklaren dat ze Roma zijn. Er wordt ook opgemerkt dat de term Roma verwijst naar een etnische groep en stigmatiserend werkt.

De *voorzitter* merkt op dat de problematiek van de Roma ook aan bod komt bij het actieplan Spijbelen en andere vormen van grensoverschrijdend gedrag dat zal besproken worden in de commissie.

4.2. Tussenkomst van mevrouw Gerda Van Steenberge

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* merkt op dat het op haar vraag was dat de commissie heeft beslist een opvolgingsvergadering te organiseren rond de aanbevelingen van het Rekenhof. De kernvraag is de effectiviteit van het GOK-beleid. Op die vraag antwoordt de minister niet. Na de eerste drie jaar is de decretaal verplichte evaluatie van het GOK-beleid gebeurd, maar daarna niet meer. Toch wil men op de ingeslagen weg doorgaan. Binnen het nieuwe decreet, dat ingaat op 1 september 2012, zal het GOK-beleid wor-

den geïntegreerd in de reguliere financiering. De minister geeft zelf toe dat Vlaanderen in internationaal verband goed scoort als het gaat om de toekenning van de middelen, maar slecht als het gaat om de effectiviteit van het beleid. Binnen de nieuwe reguliere financiering zal het meeste geld naar de stedelijke scholen gaan. Dit systeem bevat dus een discriminatie tegenover plattelandsscholen die minder leerlingen hebben met GOK-kenmerken. Bepaalde kosten zijn echter voor alle scholen dezelfde, bijvoorbeeld de verwarming.

Het Rekenhof stelt dat de kenmerken vrij goed onderbouwd zijn, maar niet het gewicht dat eraan wordt toegekend. Dat zou men kunnen oplossen met een goede evaluatie. Dat was in het verleden echter net het probleem. De criteria moeten objectief zijn. Daaruit heeft ze afgeleid dat de criteria van het GOK-decreet volgens het Rekenhof onvoldoende objectief waren. Zijn de SES-kenmerken die nu als criteria worden gehanteerd, dan wel voldoende objectief volgens het Rekenhof?

De tweede aanbeveling impliceert dat men in het nieuwe gedifferentieerde financieringssysteem voor het basis- en het secundair onderwijs de scholen zou moeten verplichten om het geëxpliciteerde GOK-beleid voort te zetten. De GOK-middelen moeten worden ingezet voor het voeren van een GOK-beleid. In dat verband zullen de scholen een plan moeten voorstellen. De minister heeft bevestigd dat GOK-middelen ook kunnen worden ingezet om klassen te splitsen. Kan dit worden geïnterpreteerd als het inzetten van GOK-middelen voor een GOK-beleid? Het inzetten van GOK-middelen voor een algemeen beleid is immers discriminerend tegenover scholen die niet beschikken over even veel GOK-middelen.

De doelstelling van het GOK-decreet was het aanpakken van de ongekwalificeerde uitstroom. Nu is er een bijkomende bedoeling, namelijk het doorvoeren van een gezonde sociale mix in de scholen. Het realiseren van deze doelstelling zal worden betrokken bij de risicoanalyse. Wat betekent dat precies? Zullen de scholen die geen gezonde sociale mix hebben kunnen realiseren daarvoor bestraft worden? Deze vraag houdt verband met de derde aanbeveling.

Ze heeft haar twijfels bij de verifieerbare informatie die vermeld wordt in de vierde aanbeveling. De informatie over het opleidingsniveau van de moeder zou afkomstig zijn uit de LED-databanken. Ze veronderstelt dat dit alleen mogelijk is voor diploma's die in ons land zijn uitgereikt. Bij de buitenlandse diploma's speelt immers ook de gelijkwaardigheid en de erkenning ervan een rol. Een verklaring op eer heeft dan weer geen juridische waarde.

De vijfde aanbeveling heeft het niet alleen over de samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen, maar ook over bredere acties, gericht op de ouders. Ze heeft de indruk dat het Rekenhof op dit vlak meer verwacht dan een engagementsverklaring van de ouders.

Over de zevende aanbeveling zegt de minister dat de administratie momenteel niet in staat is om de kwaliteit van het GOK-beleid na te gaan. Zij vraagt zich af of de administratie daar in de toekomst wel toe in staat zal zijn. De evaluatie zou het werk zijn van de inspectie. De inspectie maakt een risicoanalyse van een school. Op basis daarvan zal de inspectie beslissen of ze de school nader moet bekijken. Na verloop van jaren zullen steeds meer scholen gescreend zijn. Daaruit zal men conclusies kunnen trekken. Men zal ook steeds vaker een beroep kunnen doen op informatie uit het kenniscentrum. Op dit ogenblik maken weinig scholen gebruik van die gegevens. De combinatie van de leerlingenkenmerken en de behaalde schoolresultaten is essentieel. Er zal ook worden nagegaan welke kansen die kinderen hebben bij verdere studies of op de arbeidsmarkt. Zo zal men mettertijd de effectiviteit van het beleid kunnen opvolgen. Mevrouw Van Steenberge vraagt zich af waarom men dat in het verleden niet heeft gedaan. Is alleen de inspectie daarvoor verantwoordelijk?

Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de administratie de analyse zal doen.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* wil nog weten wanneer het eindrapport van het SiBO-project wordt verwacht. Volgens haar is de minister van plan om de gegevens over de GOK-indicatoren op te nemen in de statistische jaarboeken. Ze benadrukt dat de minister het voorontwerp van decreet in die richting heeft aangepast na haar interpellatie.

Minister *Pascal Smet* merkt op dat hij die informatie vanaf het begin heeft willen geven. In de administratie was er echter heel wat tegenkanting.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* beseft dat het statistisch jaarboek heel wat bruikbaar materiaal bevat. De evaluatie is echter gepland voor 2012, na de implementatie van het nieuwe decreet. Het is ook niet duidelijk hoe men de effectiviteit van het nieuwe decreet wil meten. In het decreet werd zelfs niet meer vastgelegd dat de effectiviteit ervan moet worden geëvalueerd.

4.3. Tussenkomst van mevrouw Kathleen Helsen

Mevrouw *Kathleen Helsen* verzoekt de minister om bij de bespreking van het nieuwe GOK-kader aan te geven welke wijzigingen hij bij besluit van de Vlaamse Regering parallel wil aanbrengen aan de regelgeving kwaliteitszorg. Zij vraagt verder waarom hij het in zijn antwoord over de samenwerking met andere beleidsdomeinen vooral had over Welzijn en niet over Jeugd, Cultuur of het flankerend onderwijsbeleid van de lokale besturen, hoewel die toch allemaal een rol te spelen hebben in de preventie.

Heeft hij de bedoeling om de toepassing van de engagementsverklaring door de scholen en haar effect in kaart te brengen? De vraag is immers of zij feitelijk ingezet wordt als GOK-instrument dan wel als bijkomende administratieve last wordt ervaren. Op welke manier wordt de relevante informatie die de partiële onderzoeken over het effect van het GOK-beleid opleverden, vertaald naar de onderwijspraktijk en de inspectie? Komt er een omvattende effectmeting?

4.4. Tussenkomst van mevrouw Fatma Pehlivan

Ook de fractie van mevrouw *Fatma Pehlivan* wil dat de effectiviteit van het GOK-beleid wordt opgevolgd. Zij stelt vast dat de doelen betere doorstroming, sociale mix en minder ongekwalificeerde uitstroom na tien jaar niet gerealiseerd zijn. De onbereikbare kern van jongeren in grote steden komt precies uit scholen die GOK-middelen kregen. Niet alleen de Vlaamse overheid maar ook alle netten moeten de vraag durven te stellen naar de inzet en de resultaten ervan. Zij vraagt daarom naar een effectrapportage per net en per school.

4.5. Tussenkomst van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* stelt vast dat een grote inspanning is geleverd om aan de aanbevelingen tegemoet te komen. Een complex probleem vergt een aanpak op lange termijn, maar de inzet van overheidsmiddelen moet ook verantwoord worden met resultaten. Zij is dan ook bezorgd over de opvolging. Wordt daarbij overlegd met andere beleidsdomeinen?

Vervolgens vraagt zij hoe men omgaat met de belangrijke indicator opleidingsniveau van de moeder als die persoon er niet is. Zij wil ook weten hoe in de time-outprojecten in aanbeveling 5 rekening is gehouden met de OKAN-leerlingen.

4.6. Tussenkomst van de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, sluit zich aan bij de opmerkingen over het belang van de effectiviteitsmeting voor de legitimering van het GOK-beleid. Dat is des te meer nodig omdat plattelandscholen zich onderbedeeld voelen. Ook het risico van de verden-

king van electorale aanwending noopt daartoe, gezien de middelen vooral naar de grote steden gaan, waar andere politieke meerderheden bestaan.

Hij onderstreept dat men moet afstappen van de overtuiging dat met geld gooien naar scholen de enige manier is om een goed GOK-beleid te voeren. Een vergelijkende studie in Antwerpen wijst uit dat een belangrijke factor die bepaalt in welke mate scholen betere resultaten halen op het vlak van gekwalificeerde uitstroom en doorwerking in de beroepscarrière, het beleid van de school is. De scholen die de nadruk leggen op leereffecten scoren beter dan degene die op zorgbeleid mikken. De voorzitter concludeert dat men uit een gebrekkig resultaat dus niet mag afleiden dat nog meer middelen moeten ingezet worden.

Dat de driejaarlijkse meting niet uitgevoerd wordt bij gebrek aan middelen in de administratie, stemt hem onbehaaglijk. Ofwel wordt het decreet gewijzigd, ofwel uitgevoerd. Zelf vindt hij grootschalig onderzoek niet altijd nodig, men kan ook induceren uit steekproeven. Tot slot vraagt hij de mening van de sprekers over de verklaring op eer, die hij weinig stevig vindt als er geen sancties aan gekoppeld zijn bij meineed.

5. Antwoorden van het Rekenhof

De heer *Adri De Brabandere* antwoordt dat het Rekenhof zowel in zijn rapport van 2008 als in dat over het secundaire onderwijskader heeft gewezen op de risico's die de verklaring op eer meebrengt als het om substantiële subsidies gaat. De verschillende telling in de eerste en de tweede GOK-cyclus illustreert dat.

Of de splitsing van klassen ten goede komt aan gelijke kansen hangt af van de context en kan men algemeen dus noch bevestigen noch ontkennen. Op ouders gerichte initiatieven bestaan al. Zij kunnen voortgezet en vermenigvuldigd worden.

Het Rekenhof is uiteraard voorstander van een effectiviteitsmeting. Maar nog voor men de causaliteit of de effectiviteit van het GOK-beleid behandelt, moet men in de eerste plaats bijkomende inspanningen doen om de situatieverbetering te meten. Men kan pas een beleid ontwikkelen of bijsturen als men het probleem ten volle onder ogen ziet. Naast de situatie moet men ook de doelen kennen waar men naartoe wil en tegen wanneer. Hij onderstreept dat het daarbij niet gaat om absolute aantallen, want die betreffen het algemene kwaliteitsniveau van het onderwijs, maar om relatieve, dus over leerwinst in relatie tot de socio-economische leerlingenkenmerken.

Een en ander gebeurt liefst samen met een grondige effectiviteitsmeting, maar volledigheid is gezien het erg complexe geheel met heel veel spelers en acties inderdaad niet haalbaar.

6. Antwoorden van de minister

Minister *Pascal Smet* ziet als de cruciale beleidsvraag van het rapport welke instrumenten het parlement aan de regering en de minister wil geven om de nulmeting en leerwinstmetingen uit te voeren. De minister zal de vragen over de trekkende bevolking schriftelijk beantwoorden en nagaan of het probleem inderdaad zo groot is.

De minister doet de opmerkingen dat de GOK-regeling en het nieuwe ontwerp van omkaderingssysteem in het nadeel zouden zijn van de plattelandscholen af als onzin. Het systeem treedt in werking zo gauw één kind aan de criteria voldoet. Dat garandeert dat alle scholen die het nodig hebben, ervan kunnen profiteren. Als een school meer GOK-middelen krijgt, is dat enkel en alleen omdat er meer kinderen zijn met problemen. En dat is vooral zo in de stad, hoewel dat aan het veranderen is. Dat is een ander motief voor het nieuwe omkaderingssysteem.

De minister zegt dat de diplomadatabank ook de gegevens over het diploma van de moeder zal leveren. Voor buitenlandse diploma's wordt er een link gelegd met de Europese

kwalificatiestructuur. Een alternatief voor de verklaring op eer is dat het diploma van de moeder bij de inschrijving van het kind moet voorgelegd worden, maar dat zou te veel administratieve last voor de scholen betekenen. De minister vermoedt dat de verkeerde aangiftes beperkt zullen blijven. De diplomadatabank is bedoeld om diplomafraude te voorkomen, maar ook om automatisch gegevens te kunnen distilleren, bijvoorbeeld over doorstroming en over de invloed van zittenblijven. Zo kunnen knelpunten gedetecteerd worden. Ook de inspectie van de scholen zal daar meer op moeten focussen.

De tussentijdse resultaten van het onderzoeksproject Schoolloopbanen in het basisonderwijs zijn al beschikbaar. De minister is voorts van plan om in Onderwijsdecreet XXII de kwaliteitsorganisatie aan te passen aan het decreet. De inspectie moet daartoe het mandaat krijgen en daarenboven procesmatige beoordelingen kunnen vellen.

Naast het flankerend onderwijsbeleid spelen de beleidsdomeinen Jeugd en Cultuur inderdaad een rol. Dat zal duidelijk worden in het concept van de brede school.

De minister zal, zoals mevrouw Helsen suggereert, de opdracht geven om goede voorbeelden van hoe de engagementsverklaring praktisch ingevuld wordt, te verzamelen en te verspreiden. Zo vragen sommige scholen kinderen bijvoorbeeld Nederlands te spreken op de speelplaats.

Op de vraag hoe scholen op de hoogte gesteld worden van onderzoeksbevindingen, antwoordt de minister dat het via Schooldirect en de andere onderwijswebsites aan de scholen meegedeeld wordt. Maar eigenlijk is het een taak van de pedagogische begeleidingsdiensten om de onderzoeken te analyseren en hapklaar aan de scholen te serveren. Dat gebeurt onvoldoende. Dat is een van de redenen waarom de minister een pedagogische ondersteunende website wil die wetenschappelijke resultaten vertaalt naar de schoolpraktijk en ter beschikking stelt aan de scholen, leerkrachten en misschien zelfs ouders. Een algemene website zien de onderwijsverstrekkers als een aantasting van hun pedagogische vrijheid. Daarom kan het wel via de educatieve portaalsite, dan zijn het immers de onderwijsverstrekkers zelf die de onderzoeksresultaten interpreteren.

De minister wijst erop dat sinds het begin van het GOK-onderwijsbeleid tien jaar geleden de omstandigheden grondig gewijzigd zijn. Zo zijn er bijvoorbeeld heel wat meer migranten. Dat zet druk op het onderwijssysteem. Als het federale migratiebeleid diegenen die niet mogen blijven, ook echt het land uitzet, zal dat de situatie in het onderwijs gevoelig verbeteren. Maar ook het systeem zelf kan nog verbeterd worden.

Het gewicht van de GOK-indicatoren is het resultaat van een afweging en geen wetenschappelijke zekerheid, aldus minister Smet. De keuze is gemaakt in overleg met de onderwijsverstrekkers en gebaseerd op ervaring en op wetenschappelijke bevindingen. Het opleidingsniveau van de moeder is in ieder geval een determinerende factor. De thuistaal is dan weer een factor waarover de scholen het eens lijken. Aan de schooltoelage wordt minder gewicht gehecht omdat ook daarbij allicht de opleiding van de moeder en de thuistaal een rol spelen. De minister beklemtoont dat kinderen na Onthaalonderwijs voor Anderstalige Nieuwkomers (OKAN) wel nog gevolgd worden, namelijk door vervolgcoaches.

De minister heeft begrip voor de opmerking van de heer Bouckaert dat als een driejarige evaluatie voorgeschreven in het decreet er niet komt, de wettelijke regeling moet worden aangepast. Vlaanderen heeft een degelijk kwaliteitszorgbeleid met steeds frequenter wordende peilingtoetsen en paralleltesten, hoewel het onderwijs daar traditioneel met enige huiver tegenover staat. Peilen is inderdaad een momentopname. Eigenlijk moet een kind getest worden als het in een school begint, na drie jaar en op het einde. De zaak is te bepalen wat er precies gepeild moet worden. Leerwinst bepalen mag niet leiden tot vergelijkingen tussen scholen of tot straffen van leerkrachten, maar moet een hulpmiddel zijn om het

beleid van de school of de overheid te verbeteren. Systematische leerwinstpeilingen maken het dus mogelijk om een goed beeld te krijgen van het onderwijsbeleid. De minister vraagt het parlement samen met hem de verantwoordingsplicht van de scholen te definiëren en te vertalen in concreet beleid zodat de effectiviteit kan worden gemeten. Hij ziet dat als het valoriseren van het parlement in het beleidsvoerend vermogen van een minister.

7. Replieken

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vindt het jammer dat het Rekenhof geen uitspraak kan doen over de objectiviteit van de criteria, dat is een politieke keuze. Het lid benadrukt dat ook zij voorstander is van een GOK-beleid, mits het een goed en effectief beleid is. Het is absoluut rechtvaardig om kinderen die het moeilijk hebben extra te subsidiëren zodat ze een diploma kunnen behalen. Maar na tien jaar is de ongekwalificeerde uitstroom niet veranderd. De resultaten worden niet gemeten, noch is er een evaluatie. Ook het Rekenhof vraagt terecht of de besteding van de GOK-middelen resultaten opgeleverd heeft. Het parlement moet oordelen of de huidige werkwijze effectief is en daar de passende gevolgen aan geven.

Mevrouw *Fatma Pehlivan* constateert een tweede lacune. Er zijn geen gegevens over hoe de situatie was vóór het GOK-beleid. De effectiviteit van het beleid moet in kaart gebracht worden: op lokaal en op Vlaams niveau. Momenteel zijn daar blijkbaar nog geen instrumenten noch middelen voor. Het lid denkt dat het GOK-beleid rendeert maar niet voldoende. Het komt erop aan alles in kaart te brengen, formules voor succes te verspreiden en zo nodig bijkomende middelen vrij te maken.

Mevrouw *Irina De Knop* bestempelt het rapport van het Rekenhof als extra nuttig omdat de decretale evaluatie er nog niet is. Open Vld is voorstander van een permanente peiling en een effectiviteitsmeting. De inspectie is verantwoordelijk voor de permanente evaluatie, maar uit die gegevens zijn onvoldoende conclusies getrokken onder meer voor beleidsadvies. Het lid wil weten hoe het Rekenhof de ideale effectiviteitsmeting ziet. Ze vraagt of het niet volstaat na te gaan in welke mate de scholen de eindtermen bereiken.

Vindt het Rekenhof de indicatoren voor GOK-ondersteuning voldoende? Of stelt het Rekenhof voor om er toe te voegen of te schrappen? Het lid vraagt ook hoe het Rekenhof denkt over het plan om de GOK-uren te integreren in de reguliere omkadering. Ze vreest dat dat ten koste zal gaan van de aandacht van de school voor gelijke onderwijskansen.

Omdat de beginmeting ontbreekt, is het inderdaad niet gemakkelijk na te gaan wat het GOK precies bereikt heeft. Het lid ziet het feit dat scholen en leerkrachten meer nadenken over de omgang met kinderen die meer ondersteuning nodig hebben, alvast als een verdienste.

Mevrouw *Vera Celis* blijft de evaluatie van GOK fundamenteel vinden. Daarbij is de context van de school heel belangrijk. Zij pleit voor voldoende aandacht voor de kinderen die niet onder de GOK-criteria vallen en het moeilijk hebben.

Mevrouw *Kathleen Helsen* vraagt om de veranderingen aan de kwaliteitszorg, door de minister beloofd voor Onderwijsdecreet XXII, te kennen bij de bespreking van het ontwerp van decreet dat het omkaderingssysteem wijzigt.

Het lid acht een pedagogische portaalsite onvoldoende. De pedagogische begeleidingsdiensten moeten wetenschappelijk onderzoek vertalen voor leerkrachten. Het is logisch dat de onderwijsnetten op hun eigen wijze de gegevens willen interpreteren. Ze vraagt de minister na te gaan wat nodig is opdat de pedagogische begeleidingsdiensten die taak wel goed kunnen vervullen. Mevrouw Helsen ziet deze gedachtewisseling als het begin van wat de minister vraagt, namelijk een verkenning van hoe de overheid de effectiviteit kan

meten en maant haar medeparlementsleden aan om het aanbod van de minister gretig te aanvaarden.

De heer *Jos De Meyer* vraagt om de evaluatie ruimer op te vatten en ook de inspanningen van andere beleidsdomeinen en -niveaus voor gelijke kansen te evalueren. Hij vraagt na te gaan welk effect elke kansengroep op langere termijn ondervindt van de vele inspanningen. Daarbij mogen de rechten en plichten van elkeen niet uit het oog verloren worden.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, heeft met zijn opmerkingen over de verschillende behandeling van stads- en plattelandscholen niet bedoeld dat het ontwerp van omkaderingsdecreet een verslechtering voor de plattelandscholen inhoudt. Dat zal nog moeten blijken. Hij bedoelde gewoon dat de onderwijsmiddelen beperkt zijn: wat naar GOK gaat, kan niet verspreid worden onder de scholen. Daarom moet de legitimiteit van het GOK-beleid bewezen worden.

Om de ongekwalificeerde uitstroom te beperken, is volgens de voorzitter een goede onderwijshervorming belangrijker dan het GOK-beleid. Voor hem moet een effectiviteitsmeting een soort regressieanalyse zijn, namelijk een poging om na te gaan hoe de situatie zonder GOK-beleid zou geweest zijn. Het is immers niet omdat de ongekwalificeerde uitstroom niet noemenswaardig daalt dat het GOK-beleid slecht is. Zonder GOK-beleid was ze misschien gestegen.

Mevrouw *Irina De Knop* wijst op het onderzoek van professor Erwin Ooghe van de KU Leuven dat de effectiviteit van het GOK-beleid aantoont.

De heer *Adri De Brabandere* ziet drie vereisten, op de eerste plaats kerncijfers, onder meer over de gekwalificeerde uitstroom en doorstroming. Een tweede aspect is de effectiviteitsmeting die veel moeilijker is en slechts gedeeltelijk mogelijk. Professor Ooghe kon de effecten alleen maar testen omdat er een controlegroep was, wat samenhangt met het groot verschil in aantal GOK-leerlingen tussen de eerste en de tweede cyclus. Hij kwam inderdaad tot de conclusie dat het beleid een positief effect had op leerlingprestaties. Een derde aspect is het meten van voortgang, van leerwinst. Een aantal scholen peilt al bij aanvang van een schoolloopbaan, tussentijds en op het einde. Die aanpak kan veralgemeend worden als de onderwijsaanbieders ervoor open staan. Maar de volgende kwestie is hoe er geaggregeerde resultaten bereikt kunnen worden. Het is niet zeker of de peilingtoetsen daarvoor volstaan. Het is ook nodig dat de scholen kunnen worden geïdentificeerd.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Jos DE MEYER,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

GOK	gelijke onderwijskansen
LED	leer- en ervaringsbewijzendatabank
OBPWO	onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek
OKAN	Onthaalonderwijs voor Anderstalige Nieuwkomers
SES	sociaal-economische status
SiBO	Schoolloopbanen in het Basisonderwijs
SSL	Steunpunt Studie- en schoolloopbaan

BIJLAGE:

Brief opvolgbespreking verslag Rekenhof over GOK

Vlaamse overheid

t.a.v. Boudewijn Bouckaert
Voorzitter van de Commissie voor
Onderwijs en Gelijke Kansen
Vlaams Parlement
1011 Brussel

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
Departement Onderwijs en Vorming

Basisonderwijs en Deeltijds Kunstonderwijs
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel
Tel. : 02 553 93 80 – Fax : 02 553 93 55

uw kenmerk	**ons kenmerk** 1f2b8e/EB	**bijlagen**
vragen naar / e-mail els.bertels@ond.vlaanderen.be	**telefoonnummer** 02/553.92.41	**datum**

Betreft: opvolgbespreking verslag Rekenhof over GOK

Inleiding

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen van het Vlaams Parlement vraagt een opvolgingsbespreking over het 'Verslag van het Rekenhof over gelijke kansen in het gewoon basis- en secundair onderwijs'. In voorliggend document vindt u antwoorden op de beleidsaanbevelingen zoals die werden geformuleerd in het vernoemde verslag. De antwoorden worden per aanbeveling weergegeven.

Antwoorden per aanbeveling

Aanbeveling 1

De geplande integratie van het aparte GOK-urenpakket in een nieuwe financieringsregeling van de hele onderwijsomkadering zal het mogelijk maken het GOK-beleid te beoordelen als een resultaat van het hele onderwijsgebeuren. Dat moet een oplossing bieden voor het huidige aparte GOK-urenpakket dat een afzonderlijke verantwoording of effectiviteitsmeting noodzaakt, die in de praktijk niet mogelijk blijkt. De overheid dient de mate van concentratie van de middelen naar scholen met meer onderwijskansarme leerlingen te onderbouwen.

Het nieuwe financieringssysteem dat gestart is op 1 september 2008 is - deels - gebaseerd op de kenmerken van het sociaal milieu van de leerlingen omdat die sterk samenhangen met hun kansen op een succesvolle schoolloopbaan. De reguliere financiering van scholen bepalen op basis van leerlingenkenmerken is omwille van verschillende redenen belangrijk.

Een eerste reden om extra te investeren in scholen met kansarme leerlingen is het garanderen van het recht op kwaliteitsonderwijs van alle jongeren. Bij jongeren uit achtergestelde milieus is vaak een grotere inspanning nodig om eenzelfde kwalificatie te halen dan bij hun

leeftijdgenoten uit welgestelde milieus. Dat komt omdat ze van thuis minder cultureel en sociaal kapitaal meekrijgen die hun slaagkansen in het onderwijs verhogen.

In de tweede plaats willen we de sociale mix in scholen bevorderen. Leerlingen uit bevoorrechte milieus zijn aantrekkelijker voor scholen dan leerlingen uit sociaal achtergestelde milieus. Ze leren doorgaans gemakkelijker en zetten betere leerprestaties neer, waardoor ze het imago van de school gunstig beïnvloeden. Door kansarme leerlingen zwaarder te laten doorwegen in de financiering van de scholen maken we ze ook aantrekkelijker voor de scholen.

Op basis van het sociaal-wetenschappelijk en onderwijskundig onderzoek van de laatste decennia en vragen aan een aantal wetenschappers met ervaring in onderzoek naar onderwijskansen, schoolloopbanen en leerprestaties kwamen steeds dezelfde kenmerken naar boven, die de verschillen tussen de onderwijskansen van de leerlingen kunnen verklaren (sociaal-economische kenmerken, culturele kenmerken en woonplaats).

Uiteindelijk zijn er voor werkingsmiddelen 4 kenmerken weerhouden in 2008 nl. dé volgende:

- Het ***opleidingsniveau van de moeder*** gemeten aan de hand van het hoogst behaalde diploma wordt gekozen als indicator van het cultureel kapitaal van het gezin en omdat het de schoolloopbaan van de leerlingen in sterke mate beïnvloed;
- De ***schooltoelage*** wordt gekozen omdat het de financiële draagkracht van het gezin aangeeft en een effect heeft op de schoolloopbaan van de leerlingen bovenop het opleidingsniveau van de moeder;
- ***Thuistaal*** wordt gekozen als een indicator van het taalkundig en cultureel kapitaal van het gezin en omdat er een onafhankelijk effect van uitgaat op de schoolloopbaan van de leerlingen.
- De ***buurt*** waar de leerlingen wonen, hebben we gekozen als een indicator van het sociaal kapitaal van het gezin. We stelden vast dat de buurten sterk verschillen in de mate van schoolse achterstand van de leerlingen die er wonen.

In het voorontwerp van decreet voor het nieuwe omkaderingsmechanisme worden de GOK-, GOK+, en lestijden (brede) Rand- en Taal geïntegreerd in de reguliere omkadering van het basisonderwijs, zo komt er een transparant omkaderingssysteem.

In het voorontwerp van decreet m.b.t. het nieuwe omkaderingsmechanisme worden 3 van de 4 leerlingenkenmerken mee opgenomen. De buurt wordt hier om praktische redenen niet meegenomen in de berekening van de omkadering. Het criterium buurt blijft een waardevolle indicator van een groter risico op schoolse achterstand, maar de praktijk m.b.t. de werkingsmiddelen geeft aan dat het risico op schommelingen van deze indicator, de buurt 'tikt' volledig wel of volledig niet aan. Voor scholen geeft dit dan grote schommelingen in omkadering. Omwille van de personeelsgevolgen is er voor gekozen om deze indicator daarom niet mee te nemen in de berekening van de lestijden.

Een aantal leerlingen, die zich in een moeilijke socio-economische of problematische thuissituatie bevinden, krijgen in de omkadering een weging aan 1,5[1]. Dit geldt voor de volgende leerlingen:

a) die verblijven in een centrum voor kinderzorg en gezinsondersteuning;

[1] Dit betekent dat ze meer omkadering genereren dan de andere leerlingen van de school

b) die verblijven in tehuizen voor kinderen van wie de ouders geen vaste verblijfplaats hebben;
c) die geplaatst zijn door de jeugdrechter of door de comités voor bijzondere jeugdzorg;
d) van wie de ouders tot de trekkende bevolking behoren;
e) die thuisloos zijn.

De integratie van de GOK-financiering wordt voor het **secundair onderwijs** opgenomen in het kader van de hervorming van het secundair onderwijs. De voorwaarden en modaliteiten van deze integratie moeten nog verder worden uitgeklaard.

Aanbeveling 2

Het is wel raadzaam bij het nieuwe gedifferentieerde financieringssysteem voor het basis- en secundair onderwijs scholen te verplichten een geëxpliciteerd GOK-beleid voort te zetten. Zo niet dreigen de geleverde inspanningen verloren te gaan.

Aanbeveling 3

Het is dan ook raadzaam om voor het GOK-beleid, ook na de invoering van een nieuwe financieringsregeling, een kader uit te werken om de resultaten zowel op het Vlaamse niveau als op het niveau van de scholen vast te stellen.

Op deze twee aanbevelingen geef ik een geïntegreerd antwoord.

Tegelijk met het geïntegreerd omkaderingssysteem wil ik dat *alle* scholen uitdrukkelijk aandacht geven aan het GOK-beleid. In feite dient er een integratie te gebeuren van het kwaliteitszorgsysteem dat bestaat uit de zogenaamde reguliere doorlichtingen en de specifieke GOK-doorlichtingen. De scholen zullen de beschrijving van hun GOK-beleid in hun schoolwerkplan moeten opnemen, net zoals ze dit ook voor hun zorgbeleid reeds doen. Daarom wil ik de inspectie, die het GOK-beleid op ***schoolniveau*** evalueert (is kwaliteitscontrole), legitimeren om niet enkel de output maar ook het volledige proces in de scholen te beoordelen en te adviseren (desnoods sancties voorstellen aan de minister).
Op deze wijze lopen de invoering van de regelgeving wat betreft een geïntegreerde omkadering parallel met de invoering van een regelgeving waarin op de verschillende onderwijsaspecten op een geïntegreerde wijze wordt toegezien. De geïntegreerde controle heeft tot doel dat de inspectie bij reguliere doorlichtingen beoordeelt of het GOK-beleid kwaliteitsvol wordt uitgevoerd. De inspectie geeft haar doorlichting onder meer vorm op basis van een analyse van de leerlingenkenmerken in een school.

De inspectie hanteert namelijk een risicoanalyse waarvoor ze verschillende schoolkenmerken bekijkt. De mate waarin scholen erin slagen een gezonde sociale mix te realiseren (namelijk een belangrijke doelstelling van het GOK-beleid) wordt bij de risicoanalyse betrokken. De administratie volgt de evolutie in de sociale mix op macro-niveau van nabij op aan de hand van verschillende indicatoren. De indicatoren werden in het datawarehouse ingebouwd.

Ook de verschillen in leerlingenprestaties volgens het sociaal milieu waartoe de leerlingen behoren, worden systematisch opgevolgd via de periodieke peilingen. Het hoofddoel van een peiling is om bij een grootschalige en representatieve steekproef van leerlingen en scholen aan de hand van toetsen na te gaan in welke mate de leerlingen op het einde van een onderwijsniveau de eindtermen of ontwikkelingsdoelen beheersen. Er worden niet alleen toetsen afgenomen van de leerlingen, maar er wordt bijvoorbeeld ook achtergrondinformatie verzameld over de deelnemende leerlingen, klassen en scholen. Deze peilingen laten niet alleen uitspraken toe op Vlaams niveau maar ook uitspraken op micro- en mesoniveau zijn mogelijk. De onderzoeken voorzien in schoolfeedbackrapporten waarin de deelnemende

scholen kunnen zien hoe hun leerlingen presteren in vergelijking met de leerlingen van andere scholen en gecontroleerd op de achtergrond van de leerlingen.

Aanbeveling 4

Het is wenselijk bij de invoering van het nieuwe financieringssysteem indicatoren te kiezen die zowel betrouwbaar als verifieerbaar zijn. Het werken met verklaringen op eer als basis voor gegevensinzameling moet desgevallend worden aangevuld met verifieerbare informatie.

Het geïntegreerde omkaderingssysteem in het gewoon basisonderwijs is gebaseerd op de SES-indicatoren thuistaal, het opleidingsniveau van de moeder en het ontvangen van een schooltoelage.
De kenmerken in verband met de ***schooltoelage*** worden gehaald uit administratieve databanken. Voor de andere twee indicatoren wordt er gewerkt met verklaringen op eer. Deze werkwijze wordt al verschillende jaren toegepast.
Voor de indicator ***opleidingsniveau van de moeder*** zal er op termijn worden overgegaan tot de gegevens uit de Leer- en ervaringsbewijzendatabank (LED-databank) die tot doel heeft de informatie over de kwalificatiebewijzen (diploma's, certificaten, ervaringsbewijzen, attesten) van de inwoners van Vlaanderen op individueel niveau op een nieuw platform te verzamelen. Mijn administratie gaat na of de informatie die gekend is over het opleidingsniveau van de moeder van leerlingen uit het leerplichtonderwijs de informatie dekt die is opgenomen in de LED-databank.
Het kenmerk ***buurt*** wordt weergegeven door de statistische sector waar de leerling toe behoort. De gegevens van de woonplaats van de leerlingen zitten in onze databanken en vormen dus geen probleem qua betrouwbaarheid en controleerbaarheid.

Aanbeveling 5

Omdat een geïsoleerde aanpak van ongelijke onderwijskansen door onderwijs alleen niet volstaat, moet de overheid de samenwerking tussen de verschillende beleidsdomeinen verder stimuleren. Ze moet ook bredere acties, gericht op de ouders, ondernemen.

Net als het Rekenhof geloof ik sterk in een samenwerking met andere beleidsdomeinen ten einde de gelijke onderwijskansen te realiseren.

Samenwerkingen met verschillende beleidsdomeinen

1) Op de Vlaamse Regering van 17 september 2010 werden engagementen opgenomen over de ***rechten van minderjarigen binnen de vrijwillige of gedwongen hulpverlening***. De minister van Welzijn en ikzelf namen zes engagementen op, waarvan er twee specifiek waren bedoeld voor onderwijs. Ik engageerde me onder meer om het recht op leren te garanderen voor jongeren die in de gedwongen of vrijwillige hulpverlening verblijven, eventueel door een schoolvervangend onderwijsprogramma (SVOP). Een eerste stap werd gezet op 7 februari 2012 door de ondertekening van een engagementsverklaring rond de samenwerking tussen gemeenschapsinstellingen bijzondere jeugdbijstand, gesloten federale detentiecentra en onderwijs.

2) Sinds het schooljaar 2006-2007 worden er jaarlijks 645 kortdurende (KTO) en 182 langdurige (LTO) ***time-outbegeleidingen*** aan de scholen aangeboden door de gesubsidieerde time-outorganisaties. De beschikbare contingenten worden, op basis van een aantal indicatoren, evenredig over Vlaanderen verdeeld. De KTO wordt gesubsidieerd door het Departement Onderwijs & Vorming en de LTO is een cofinanciering tussen het departement Onderwijs & Vorming en het Agentschap Jongerenwelzijn.

3) In het kader van de ***aanpak van spijbelen*** is er samenwerking tussen scholen, CLB, welzijn, lokale politiediensten en parketten. De eerste verantwoordelijke bij spijbelen is uiteraard de leerling zelf en zijn/haar ouders. Met mijn collega van Welzijn werden afspraken gemaakt over de aanpak van spijbeldossiers zodat een zorgwekkend dossier kan worden indiend bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi). De voorkeur wordt echter gegeven aan een lokale aanpak van de spijbelproblematiek. Op heel wat plaatsen zijn er al lokale afspraken gemaakt tussen scholen – CLB's – politie en parket omtrent de aanpak van spijbelen.

4) Naar aanleiding van het Jaar van de Kleuter (2007-2008) is er een samenwerking opgestart tussen Onderwijs en Welzijn (Kind en Gezin) om niet ingeschreven kleuters te detecteren en hun ouders te stimuleren hen in het kleuteronderwijs in te schrijven. Dit vanuit de overtuiging dat een regelmatige aanwezigheid in het kleuteronderwijs de gelijke onderwijskansen van kinderen bevordert. Deze samenwerking is in 2010 geformaliseerd in een ***engagementsverklaring tussen het Agentschap voor Onderwijsdiensten en Kind en Gezin***, waarbij de wederzijdse verwachtingen verduidelijkt werden.

5) Doordat leerlingen een opleiding volgen die met bijna zekerheid zicht geeft op een job, kunnen zij extra worden gemotiveerd om de opleiding te voltooien. Beroepsgerichte opleidingen die leiden tot een onderwijskwalificatie van niveau 1 t.e.m. 5 zullen steeds gebaseerd zijn op minstens één beroepskwalificatie. Bij de procedure om tot een ***erkende beroepskwalificatie*** te komen is de arbeidsmarktrelevantie één van de criteria om te bepalen of een beroepskwalificatie erkend kan worden. Bij het maken van deze beroepskwalificaties wordt bovendien vertrokken van door de SERV gevalideerde beroepsprofielen of referentiekaders. Hiervoor werkt het beleidsdomein Onderwijs en Vorming samen met het beleidsdomein WSE.

5) Onderwijs werkt in 2012 voor het eerst samen met de drie beleidsdomeinen 'Werk en Sociale Economie', 'Welzijn, Volksgezondheid en Gezin' en 'Armoedebestrijding' met de gezamenlijke subsidiëring van initiatieven die een aanbod doen ***van integrale en laagdrempelige gezinsondersteuning***. Doelstelling van deze initiatieven is om peuters tijdig en goed voorbereid te laten doorstromen naar het kleuteronderwijs, ouders te versterken in hun ouderrol en hen op weg te helpen naar activering. Vooral kwetsbare groepen krijgen hierbij verhoogde aandacht. Dat daarmee de startpositie van kwetsbare kinderen door laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning gevoelig verbetert draagt bij tot de centrale doelstellingen van het GOK-beleid.

Bredere acties m.b.t. ouderparticipatie

1) Het werken aan diversiteit en het bereiken van 'doelgroepouders' wordt meer en meer geïntegreerd in de reguliere werking van de ***ouderkoepelverenigingen***. In de vorige beheersovereenkomst 2009-2011 werd een nieuwe kernopdracht voor de ouderkoepelverenigingen geformuleerd: het promoten en implementeren van de engagementsverklaring tussen de school en de ouders. De ouderkoepels zijn er in geslaagd om de kennis van de engagementen te vergroten bij alle ouders en in het bijzonder bij die ouders die momenteel laag betrokken zijn bij de school.

2) Wat betreft de relatie tussen ouder en school maakt de ***engagementsverklaring*** sinds 2009 een verplicht deel uit van elk schoolreglement in basis- en secundair onderwijs. Daarin worden wederzijdse engagementen opgenomen in verband met oudercontact, regelmatige aanwezigheid en spijbelbeleid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en positief engagement ten aanzien van de onderwijstaal. Daardoor worden soms niet uitgesproken

wederzijdse verwachtingen duidelijker. Aangezien het schoolreglement ook moet worden overlegd in de schoolraad, worden deze onderwerpen hierdoor ook besproken tussen school en oudervertegenwoordigers.

3) Er is een verband tussen de gelijkekansenindicatoren en de ongekwalificeerde uitstroom, het spijbelen, enz... In het ***actieplan spijbelen en andere vormen van grensoverschrijdend gedrag*** vallen de acties onder zes topics, waarbij de aanpak zich blijvend situeert volgens een continuüm van in kaart brengen, informeren/sensibiliseren, preventief werken, begeleiden tot sanctioneren. Dit actieplan is gericht op alle leerlingen in de Vlaamse scholen en hun ouders. Daarnaast worden een aantal bijzondere doelgroepen opgesomd, waarvoor bijkomende acties nodig zijn.

4) Sinds schooljaar2007-2008 subsidieer ik de ***student tutoringprojecten***. Daarbij helpen en ondersteunen studenten uit het hoger onderwijs op regelmatige basis kinderen, vooral van allochtone en/of kansarme origine, bij hun schoolloopbaan. Dit gebeurt thuis of op school, in een kleine groep of in een 1-op-1-relatie. De studenten treden op een gestructureerde manier op als begeleider en rolmodel, om leerlingen uit de derde graad basisonderwijs en/of uit het secundair onderwijs te ondersteunen bij het leer- en keuzeproces. Uit de wetenschappelijke evaluatie (UGent) blijkt dat zowel de tutee als de tutor de vruchten van die regelmatige afspraken plukken.

5) Om in te spelen op een bestaande behoefte aan een functioneel aanbod Nederlands tweede taal (NT2) voor anderstalige ouders met schoolgaande kinderen werd tijdens het schooljaar 2007-2008 aan het Centrum voor Taal en Onderwijs van de Katholieke Universiteit Leuven (CTO) de opdracht gegeven om het project '***Ouders in (inter)actie – ouderbetrokkenheid verhogen via een behoeftegericht aanbod NT2***' uit te voeren. Uit de evaluatie van het project bleek dat een functioneel taalaanbod op maat van anderstalige ouders én in de scholen van de kinderen aanzienlijk bijdraagt tot het realiseren van de betrokkenheid bij de school, het stimuleren van het gebruik van het Nederlands en het bevorderen van gelijke kansen in onderwijs. Om dit functionele taalaanbod op maat van anderstalige ouders in het reguliere aanbod NT2 van de Centra voor Basiseducatie en de Centra voor Volwassenenonderwijs in te passen en werkvormen hiervoor uit te werken, werd tijdens het schooljaar 2009-2010 het project verder gezet. Dit project resulteerde onder meer in een website waarop informatie, materiaal en goede praktijkvoorbeelden is verzameld:http://www.schoolenouders.be/?idWp=138

Aanbeveling 6

Het is wenselijk het voeren van een apart zorgbeleid te evalueren.

Er loopt een OBPWO onderzoek dat de implementatie van het zorgbeleid in het Vlaamse basisonderwijs en secundair onderwijs in kaart brengt. Meer specifiek wil het onderzoek verschillen in kenmerken van zorgbeleid in de praktijk beschrijven, deze verschillen verklaren in functie van andere schoolkenmerken en de relatie nagaan tussen de kenmerken van zorgbeleid, relevante schoolkenmerken en de mate waarin leerkrachten in staat zijn tegemoet te komen aan de specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften van leerlingen. De resultaten van dit onderzoek die in het voorjaar 2012 beschikbaar zijn, zullen het toekomstig beleid hieromtrent mee aansturen.

Aanbeveling 7

Het is noodzakelijk dat de administratie haar decretaal opgelegde opdracht om driejaarlijks de doelmatigheid van het geïntegreerd ondersteuningsaanbod te meten op macroniveau, alsnog uitvoert.

Zoals in 2008 is gezegd, kan de onderwijsadministratie de kwaliteit van een GOK-beleid niet nagaan. De administratie beschikt, in tegenstelling tot de inspectie, niet over de expertise om de pedagogische doelmatigheid van een GOK-beleid te analyseren. Bovendien zijn beleidsmaatregelen in het onderwijs moeilijk van elkaar af te zonderen, wat de effectmeting van het GOK-beleid tot een bijzonder complexe opgave maakt. Er is wel op extern onderzoek beroep gedaan om de doelmatigheid van het GOK-beleid na te gaan. Het gaat niet altijd om onderzoek dat specifiek tot doel heeft de effecten van het GOK-beleid te bekijken. Soms gaat het om onderzoek naar een bepaald probleem of gebied binnen onderwijs waar relevante resultaten uitkomen voor GOK.
In de voorbije jaren zijn er heel wat onderzoeken gevoerd die relevante resultaten hebben opgeleverd in verband met gelijke onderwijskansenbeleid.

1) OBPWO

- OBPWO 07.03 Sociale ongelijkheid bij de overgang van basis- naar secundair onderwijs: een onderzoek naar het verloop van de oriënteringspraktijk (afgerond – zie http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo/projecten/2007/0703/brochure_OBPWO_07_03.pdf)
- OBPWO 09.05 Zorgbeleid in het gewoon basis- en secundair onderwijs in Vlaanderen (looptijd tot 31/3/2012)

2) Steunpunt gelijke onderwijskansen

- Het verschil maken. Gelijke kansen in het beroeps- en technisch secundair onderwijs in Vlaanderen (opgeleverd in 2009 – zie http://www.steunpuntgok.be/downloads/onderzoek_het_verschil_maken_rapport.pdf);
- Omgaan met diversiteit in onderwijs. Fundamenteel diepteonderzoek naar krachtige leeromgevingen in drie GOK-scholen (zie http://www.steunpuntgok.be/studiedag_goed_gegokt/lia_blaton_van_beleid_tot_beeld_en.pdf);

3) Onderzoek Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen

Het steunpunt studie- en schoolloopbanen verrichtte verschillende onderzoeken die een inzicht geven in effecten van GOK-beleid:

- Verhaeghe J., Van Damme J. en Knipprath H. (2011), *Value added of primary schools with high proportions of minority students. A longitudinal study SSL/OD1/2011.35;*
- Juchtmans G. en Nicaise I. (2010), *Implementatie van de eerste cyclus van het Gelijke Onderwijskansenbeleid op school- en klasniveau in het Vlaamse basisonderwijs: een kwalitatief onderzoek;*
- Poesen-Vandeputte M. en Nicaise I. (2010) , *De relatie tussen de doelgroepafbakening van kansarme kleuters en hun startpositie op school;*

Daarnaast volgt het steunpunt in het SiBO-project (Schoolloopbanen in het basisonderwijs) een grootschalig longitudinaal onderzoek waarbij kinderen doorheen hun loopbaan in het basisonderwijs worden gevolgd. Dit onderzoek startte in het schooljaar 2002-2003 en leverde al verschillende tussentijdse rapporten op. Het eindrapport wordt binnenkort verwacht.
In de derde cyclus van het steunpunt (2012-2014) zullen verschillende aspecten van het gelijke onderwijskansenbeleid worden belicht (effecten van het GOK-beleid op segregatie en schoolcompositie, evolutie in de uitvoering van het GOK-beleid op schoolniveau, rol van leerkrachtenverwachtingen, zittenblijven en verwijzingen naar het BLO op de onderwijskloof tussen middenklasseleerlingen en leerlingen uit lagere milieus/minderheidsgroepen).

4) Ander onderzoek

Erwin Ooghe van het centrum voor economische studiën (KULeuven) voerde een onderzoek naar de effecten van de GOK-financiering. Dit onderzoek bootste een gerandomiseerd gecontroleerd experiment na door prestaties te vergelijken van leerlingen uit scholen die net boven of net beneden de grens zaten om GOK-middelen te krijgen. Daaruit blijkt dat er een effect is van GOK-beleid op leerlingenprestaties.

5) Periodieke peilingen

Eerder al refereerde ik naar de periodieke peilingen die de Vlaamse overheid sinds 2002 organiseert in het leerplichtonderwijs. Deze peilingen zijn een belangrijk instrument in ons systeem van kwaliteitszorg. Hoofddoel van een peiling is om bij een grootschalige en representatieve steekproef van leerlingen en scholen aan de hand van toetsen na te gaan in welke mate de leerlingen op het einde van een onderwijsniveau de eindtermen of ontwikkelingsdoelen beheersen. De onderzoekers gaan na of er een verband is tussen verschillen in leerlingenprestaties en bepaalde leerling-, klas-, of schoolkenmerken. Ook wordt er nagegaan of er systematische verschillen zijn tussen scholen wanneer rekening gehouden wordt met hun leerlingenpopulatie.

Aanbeveling 8

Het is wenselijk dat de statistische jaarboeken gegevens bevatten over de GOK-indicatoren.

Binnen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming werd in 2011 een policy rond vrijgave van gegevens beslist, gebaseerd op de actieve openbaarheid van bestuur. In dit kader worden op dit moment al gegevens op schoolniveau ter beschikking gesteld omtrent GOK. Deze gegevens die raadpleegbaar zijn via de website van Agodi en de website Onderwijsstatistieken vormen de basis voor de bijkomende middelen in het kader van het gelijke kansenbeleid.

In 2012 is een evaluatie van het Statistisch Jaarboek gepland en dit zowel naar de vorm waarin deze publicatie wordt aangeboden als naar de inhoud toe. De wenselijkheid zoals deze wordt geformuleerd in de aanbevelingen van het Rekenhof omtrent de integratie van de GOK-indicatoren zal in deze evaluatie mee opgenomen worden.

Aanbeveling 9

De Vlaamse Regering dient bij de berekening van de GOK-uren voor het basisonderwijs de decretale voorwaarde na te leven die stelt dat een school ten minste zes GOK-uren moet genereren om GOK-uren te worden toegekend.

In het nieuwe omkaderingssysteem voor het basisonderwijs is voorzien dat elke leerling die aantikt op één of meer indicatoren lestijden genereert voor de school waar deze leerling schoolloopt. Er wordt niet meer gewerkt met een minimum van 6 lestijden. De huidige voorwaarde van minimaal 6 lestijden wordt in het nieuwe omkaderingsmechanisme niet meer voorzien.

Aanbeveling 10

De administratie dient het aantal GOK-uren voor secundaire scholen met een eerste graad die een hoge concentratie kansarmen hebben en gelegen zijn in Brussel-Hoofdstad correct te berekenen.

Zoals in het antwoord op het rapport van het Rekenhof in 2008 al meegaf, was de foutieve berekening voor de tweede GOK-cyclus (2005-2007) van het aantal extra uren-leraar GOK

voor secundaire scholen met een eerste graad die zowel een hoge concentratiegraad[2] hebben als gelegen zijn in Brussel-Hoofdstad te wijten aan een programmeerfout. Voor twee secundaire scholen werden de extra uren-leraar toen foutief berekend doordat het aantal door de leerlingen gegenereerde punten slechts één maal vermenigvuldigd werd met de coëfficiënt 1,5. Voor de berekening van de derde GOK-cyclus (2008-2010) werd deze fout rechtgezet.

Geen enkele secundaire school gelegen in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad bereikte een concentratiegraad van ten minste 80% in de eerste graad. Eén secundaire school (Lucerna college) had op basis van de leerlingentelling op 1/02/2008 wel in de tweede en derde graad ten minste een concentratiegraad van 80% (zie tabel in bijlage). Voor de berekening van de extra uren-leraar GOK in de tweede en derde graad werd het aantal punten dat door de leerlingen werd gegegeneerd vermenigvuldigd met:

1) een coëfficiënt 1,5 omdat de school een concentratiegraad heeft van ten minste 80%;
2) een coëfficiënt 1,5 omdat de school gelegen is in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

Aanbeveling 11

Voor de derde GOK-cyclus dienen de opgevraagde gegevens betreffende de GOK-indicatoren afdoende geactualiseerd te zijn.

In het nieuwe omkaderingssysteem is voorzien dat de meest recente gegevens worden gebruikt. Er wordt immers niet meer gewerkt met driejaarlijks cycli, maar er wordt jaarlijks geteld en de lestijden worden jaarlijks toegekend. Dit betekent dat de toekenning van de SES-lestijden beter aansluit met de eigenlijke leerlingenpopulatie in de school.

Conclusie

Gelijke onderwijskansen zijn voor mij een belangrijk gegeven omdat ik uitdrukkelijk geloof dat onderwijs maximaal moet inzetten op talentontwikkeling van àlle leerlingen en in het bijzonder de onderwijskansarmen. Om die reden werd, zoals u zal opmerken, met de aanbevelingen rekening gehouden in de uitbouw van het onderwijsbeleid t.a.v. GOK. Daarom wil ik aan u en de leden van de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen ook graag de antwoorden toelichten.

Pascal Smet
Minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

[2] Concentratiegraad: is de procentuele verhouding tussen a) het aantal leerlingen van de eerste graad en het structuuronderdeel anderstalige nieuwkomers die beantwoorden aan één of meer van de gelijkekansenindicatoren vermeld in artikel 225, §1, 1°, 2°, 3° en 4, van de codificatie betreffende het secundair onderwijs, respectievelijk het aantal leerlingen van de tweede en derde graad die beantwoorden aan één of meer van de gelijkekansenindicatoren vermeld in artikel 233, §1, 1°, 2°, 3° en 4°, van de codificatie betreffende het secundair onderwijs, waarbij het aantal leerlingen dat enkel voldoet aan de gelijkekansenindicatoren respectievelijk vermeld in artikel 225, §1, 1° of 1° en 5°, van de codificatie betreffende het secundair onderwijs, en in artikel 233, §1, 1° of 1° en 5°, van de codificatie betreffende het secundair onderwijs, wordt vermenigvuldigd met een coëfficiënt 0,4417; b) het totale aantal leerlingen in een school, berekend op 1 februari van het voorafgaande schooljaar (Besluit van de Vlaamse Regering van 6 september 2002 betreffende het geïntegreerd ondersteuningsaanbod in het gewoon secundair onderwijs)